

Шапошник Анастасія Олександрівна
*аспірантка кафедри
господарського права
НЮУ ім. Ярослава Мудрого*

ЩОДО ОКРЕМИХ ВИДІВ ІННОВАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Зростаючі в геометричній прогресії потреби суспільства неможливо задовольнити без інновацій, які створюють нові сектори економіки в цілому та розвивають сферу послуг зокрема. Фірми, що надають послуги та сектора послуг все частіше стають майданчиками спроб впровадження інновацій; для підвищення ефективності витрат і якості продукції та продуктів обслуговування, а також для розробки нових концепцій обслуговування. Це також відображає зміни в характері і структурі конкуренції на різних ринках послуг.

Враховуючи різноманітність послуг, зрозуміло, чому не було досягнуто загальної згоди щодо того, що являють собою послуги. На наше переконання це є наслідком широко розрізненого характеру окремих видів послуг, зокрема послуг в інноваційній сфері, оскільки доволі складно об'єднати їх в єдину узгоджену категорію.

Інноваційними послугами нині можуть вважатися усілякі послуги, які надаються вперше в Україні або мають вдосконалений характер порівняно з іншими аналогічними послугами, надаються з використанням нових технологій та пройшли усі процедури реєстрації в державних органах. За умови перебування світу на порозі Четвертої промислової революції інноваційні послуги надаються майже у всіх сферах господарювання, особливо вираженими прикладами є інформаційні, комп'ютерні, електронні послуги.

Інформаційною послугою є діяльність з надання інформаційної продукції споживачем з метою задоволення їхніх потреб. Інформаційною продукцією є матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення потреб суб'єктів інформаційних відносин. У вузькому значенні інформаційна послуга часто сприймається як послуга, отримувана з допомогою комп'ютерів, хоча насправді це поняття набагато ширше. Об'єктом

інформаційних послуг є інформація, надання якої пов'язано з використанням комп'ютерів, інформаційної техніки, баз даних, телекомунікаційних та телефонних засобів та іншого, або взагалі без використання засобів техніки.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 передбачає, що комп'ютерні та пов'язані з ними послуги дають можливість надавати інші послуги як електронним, так і іншим чином. Комп'ютерні та пов'язані з ними послуги означають основні послуги та функції або комбінації основних послуг, незалежно від того, чи надаються вони через мережі, зокрема Інтернет. Угода про асоціацію розрізняє послуги, що надають доступ, та контентні або базові послуги, які надаються у електронній формі таким чином, що контентна або базова послуга не класифікується як комп'ютерна та пов'язана з ними послуга. Електронна послуга в свою чергу характеризується як послуга, що надається в електронній формі через мережу Інтернет. Актуальним нині є надання послуг з електронного цифрового підпису, який використовується для забезпечення діяльності фізичних та юридичних осіб, яка здійснюється з використанням електронних документів. Впровадження послуг в електронному вигляді дало змогу суб'єктам господарювання змінити традиційні послуги, відділити їх від виробника транспортувати їх на відстані та з низькими матеріальними витратами зберігати на електронних носіях, обмежити особистий контакт з клієнтами.

З огляду на вказане можна зазначити, що не будь-яка інформаційна послуга за своїм змістом є комп'ютерною, оскільки взагалі може бути надана без використання комп'ютеризованих технологій, також будь-яка комп'ютерна послуга не завжди є електронною. Адже може надаватися і не через мережі. В той же час слід відзначити, що усі комп'ютерні та електронні послуги є інформаційними та технічними, оскільки об'єктивуються в певну інформацію, надаються з використанням технічних засобів та необхідні для виробництва певної продукції. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 № 143-V у редакції від 01.01.2011 року

визначив, що технічні послуги – це послуги з планування, розроблення програми досліджень та проектів, а також здійснення або надання спеціальних послуг, потрібних для виробництва певної продукції [1].

Послуги в інноваційній сфері є специфічним, особливим об'єктом інноваційної діяльності у зв'язку з цим є необхідність досконального дослідження критеріїв інноваційної продукції, а саме, яким чином вони трансформуються в інноваційні послуги. Як приклад, за чинним законодавством для визначення продукту інноваційним повинна бути проведена експертиза та кваліфікування його як інноваційного центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, хоча сама методика цього кваліфікування законодавчо не визначена.

Основною перешкодою для інновацій в сфері є відсутність достатнього управлінського потенціалу для стимулювання і проведення інноваційних процесів в підприємствах, що надають послуги і відсутності системи навчання, за допомогою якої досвід фірм може бути переданий іншим фірмам, з яким можна вчитися.

Отже, виявляється необхідність переглянути роль галузевої інноваційної політики. Зокрема, існує потреба в більш широкому підході до інновацій, зокрема інноваційних послуг, а також посилення акценту на економічну взаємодію і взаємодоповнення в інноваційній сфері.

Література:

1. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферту технологій: Закон України 14.09.2006 р. № 143-V у редакції від 01.01.2011 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-16/ed20110101> (дата звернення: 05.05.2018)